

DÜNYA ORMAN ÜRÜNLERİ TİCARETİNİN PARASAL YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. Yılmaz BOZKURT¹⁾
Yard. Doç. Dr. Nurgün ERDİN¹⁾

Kısa Özet

Dünyada çeşitli bölgelerde üreten orman ürünleri, ihtiyacı bulunan ülkeler tarafından ithal edilmektedir. Gerek bölgesel, gerekse bu bakımdan önemli ülkeler olarak yapılan ithalat ve ihracatın dolar itibarıyla değerleri 1980-1985 yılları için toplu bir şekilde incelenmiştir. Böylece ithalat ve ihracat bakımından en fazla parasal imkân sağlayan bölge ve ülkeler, çeşitli orman ürünleri itibarıyla ortaya çıkarılmış bulunmaktadır.

GİRİŞ

Dünyada ticareti yapılan orman ürünlerinin ithalat ve ihracatındaki parasal değerler, ithalat ve ihracata esas olan miktarların yanında büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle çalışmamızda ticarete konu olan orman ürünlerinin parasal değerleri, FAO yıllık istatistiklerinden yararlanılarak bölgeler ve ülkelere göre tablolar halinde düzenlenmiştir. Tabloların düzenlenmesinde 1980 yılı ve 1985 yılı verileri esas alınarak yıllar arasındaki fark ve gelişimin yönü, bölgeler ve ülkelere göre dağılımı vurgulanmıştır.

Çalışmada dikkate alınan orman ürünleri; kerestelik ve kaplamalık tomruk (İğne yapraklı-yapraklı), kağıt odunu, kereste (İğne yapraklı-yapraklı), kontrplak, kağıt, karton ve gazete kağıdı olup, parasal değerleri dolar olarak verilmiştir.

1. Kerestelik ve Kaplamalık Tomruk Ticaretinin Parasal Değerleri

Kerestelik ve Kaplamalık tomruk ticareti, iğne yapraklı ve yapraklı olmak üzere iki grupta incelenmiştir.

1.1. İğne Yapraklı Tomruk Ticareti

Dünyada 1980 yılında 3.5 milyar, 1985 yılına 2.7 milyar dolarlık ithalat yapılmıştır (Tablo 1). Tabloda görüldüğü gibi en büyük ithalat Asya bölgesinde gerçekleşmiş, bunu Avrupa ve Kuzey Amerika takip etmiştir.

1) İ.Ü. Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü, Orman Biyolojisi ve Odun Koruma Teknolojisi Anabilim Dalı

Ülkeler bakımından incelendiğinde ithalatta en büyük pay Japonya ve Güney Kore'ye ait olup, Kanada, İtalya, Avusturya, Federal Almanya ise ön sıralarda yer almaktadır (Tablo 2).

1980 yılı dünya ihracat değeri 2,5 milyar dolar, 1985 yılında ise 2 milyar dolar olarak belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1: Dünyada İğne Yapraklı Kerestelik ve Kaplamalık Tomruk Ticareti

BÖLGELER	İTHALAT				İHRACAT			
	1980		1985		1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Kuzey Amerika	59.4	1.7	88.7	3.3	1505.2	60.3	1284.4	64.0
Orta Amerika	18.4	0.5	5.7	0.2	3.5	0.1	—	—
Güney Amerika	2.8	0.1	15.5	0.6	52.9	2.1	39.9	2.0
Afrika	30.0	0.8	77.4	2.9	2.0	0.1	1.3	0.1
Avrupa	476.3	13.4	255.3	9.5	300.2	12.0	207.5	10.3
Rusya	3.0	0.1	2.7	0.1	521.1	20.8	433.6	21.6
Asya	2956.3	83.4	2236.4	83.4	56.6	2.3	19.1	1.0
Pasifik Bölgesi	0.8	—*	0.8	—*	58.2	2.3	19.4	1.0
Dünya	3547.0	100.0	2682.5	100.0	2499.7	100.0	2005.2	100.0
Endeks %	100.0		75.6		100.0		80.2	

(*) 0,05 milyon dolar ve daha küçük değerler

Tablo 2: Ülkelere Göre İğne Yapraklı Kaplamalık ve Kerestelik Tomruk İthalatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	3267.4	92.1	1772.5	53.1
Japonya	2764.4	76.9	1424.5	66.1
Kanada	42.0	1.2	71.3	2.7
İtalya	166.9	4.7	65.9	2.5
Avusturya	75.5	2.1	60.6	2.2
Finlandiya	25.5	0.7	26.9	1.0
Federal Almanya	61.7	1.7	24.5	0.9
İsveç	37.4	1.1	23.9	0.9
Amerika Bir. Devletleri	17.3	0.5	17.4	0.6
Macaristan	37.4	1.0	12.3	0.5
Diğer ülkeler	77.3	2.2	45.2	1.7
Gelişmekte olan ülkeler	279.6	7.9	910.0	33.9
Güney Kore	178.2	5.0	177.7	6.6
Çin	32.0	0.9	615.9	23.0
Diğer ülkeler	69.4	2.0	116.4	4.3
Dünya	3547.0	100.0	2682.5	100.0
Endeks %	100		75.6	

Dünyada en fazla ihracat Kuzey Amerika bölgesinde olup, 1980 yılında 1,5 milyar dolar olarak, 1985 yılında yaklaşık 1,3 milyar dolar olarak gerçekleştirilmiştir. Bu bölgeyi Rusya ve Avrupa bölgeleri takip etmektedir.

Dünya ihracatı ülkeler açısından dikkate alındığında, gerek 1980 ve gerekse 1985 yıllarında A.B.D. ilk sırayı almakta, onu Rusya ve Kanada izlemektedir. Gelişmekte olan ülkeler arasında Şili ve Endonezya önemli ihracat ülkeleri olarak göze çarpmaktadır (Tablo 3).

Tablo 3: Ülkelere Göre İğne Yapraklı Kerestelik ve Kaplamalık Tomruk İhracatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	2387.0	95.5	1948.3	97.2
A.B.D.	1451.7	58.1	1169.1	58.3
Rusya	521.1	20.8	433.6	21.6
Kanada	53.5	2.1	115.3	5.8
Federal Almanya	43.4	1.8	55.1	2.7
Finlandiya	51.3	2.1	35.4	1.8
Çekoslovakya	55.0	2.2	31.1	1.6
Yeni Zelanda	55.7	2.2	18.5	0.9
Belçika	28.4	1.1	18.1	0.9
Norveç	16.5	0.7	7.9	0.4
Diğer ülkeler	110.4	4.4	64.2	3.2
Gelişmekte olan ülkeler	112.7	4.5	56.9	2.8
Şili	52.9	2.1	39.9	2.0
Endonezya	40.4	1.6	7.6	0.4
Diğer ülkeler	19.4	0.8	9.4	0.4
Dünya	2499.7	100.0	2005.2	100.0
Endeks %	100.0		80.2	

1.2. Yapraklı Ağaç Tomruk Ticareti

Dünya yapraklı ağaç tomruk ticareti, bölgesel olarak incelendiğinde, ithalatta Asya bölgesi 1980 yılında 4,5 milyar dolar ile başta gelmekte, onu Avrupa bölgesi izlemektedir (Tablo 4).

Tablo 4: Dünyada Yapraklı Ağaç Kerestelik ve Kaplamalık Tomruk Ticareti

BÖLGELER	İTHALAT				İHRACAT			
	1980		1985		1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Kuzey Amerika	17.1	0.3	30.0	1.0	133.3	3.0	95.8	4.6
Orta Amerika	—	—	3.3	0.1	2.2	*	0.4	*
Güney Amerika	11.3	0.2	9.8	0.3	9.5	0.2	4.0	0.2
Afrika	57.9	0.9	44.9	1.4	921.1	20.9	388.0	18.5
Avrupa	1757.6	27.3	842.3	27.2	342.4	7.8	220.3	10.5
Rusya	32.2	0.5	30.0	1.0	5.1	0.1	5.7	0.3
Asya	4557.6	70.8	2134.8	69.0	2942.2	66.6	1308.3	62.2
Pasifik Bölgesi	0.8	*	0.2	*	61.8	1.4	78.2	3.7
Dünya	6434.5	100.0	3095.3	100.0	4417.6	100.0	2100.7	100.0
Endeks %	100		48.1		100		47.6	

* 0,05 milyon dolar ve daha küçük değerler

Aynı yıl istatistik verilerine göre ithalatta önemli yer tutan ülkeler arasında Japonya 3 milyar dolar ile ön sırada yer almaktadır.

Tablo 5: Ülkelere Göre Yapraklı Ağaç Kerestelik ve Kaplamalık Tomruk İthalatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	4819.3	74.9	2278.0	73.6
Japonya	2968.2	46.1	1350.5	43.6
İtalya	471.1	7.3	207.2	6.7
Federal Almanya	334.3	5.2	166.2	5.4
Fransa	372.9	5.8	165.78	5.4
İspanya	162.3	2.5	70.6	2.3
Portekiz	68.6	1.1	59.2	1.9
Belçika	81.8	1.3	47.3	1.5
Kanada	14.3	0.2	25.9	0.8
Diğer ülkeler	345.8	5.4	185.3	6.0
Gelişmekte olan ülkeler	1615.2	25.1	817.3	26.4
Çin	683.3	10.6	337.2	10.8
Güney Kore	660.0	10.3	311.4	10.1
Honkong	58.6	0.9	39.7	1.3
Singapur	112.3	1.7	23.6	0.8
Diğer ülkeler	101.0	1.6	105.4	3.4
Dünya	6434.5	100.0	3095.3	100.0
Endeks %	100		48.1	

Çin ve Güney Kore 600 milyon dolardan fazla ithalatlarıyla Japonya'yı takip ederken, diğer ülkeler İtalya, Fransa, Federal Almanya, İspanya, Singapur olarak sıralanmaktadırlar.

1985 yılında dünya yapraklı ağaç tomruk ticaretinde ithalat 3.1 milyar dolar olarak gerçekleşmiş olup, ülkeler arası sıralamada 1980 yılına göre önemli değişikliklere rastlanmamaktadır. İhracat ise, ithalattan daha az olup 1980 yılında 4.4 milyar dolar iken, 1985 yılında 2.1 milyar dolara inmiştir. Yıllar arası fark Tablo 4'de görüldüğü gibi % 50'den daha büyüktür. İhracatın bölgelere göre dağılımı incelendiğinde Asya Bölgesi başta gelmekte, onu Afrika bölgesinin izlediği görülmektedir. Ülkeler bakımından ise Malezya'nın yapraklı ağaç kerestelik ve kaplamalık tomruk ihracatında 1 milyar dolardan fazla dışsatım gerçekleştirdiği görülmektedir (Tablo 6). Malezya'yı Fildişi Sahili takip etmekte, daha sonra Fransa gelmektedir. Burada Fransa'nın bir ihracatçı ülke olarak görülmesi, genellikle Afrika ülkelerinden ithal ettiği tomrukları başka ülkelere satmasıyla açıklanabilir. Yine Tablo 6 incelendiğinde Gabon, Filipinler, Papua-Yeni Gine, Burma, Endonezya'nın da ihracat bakımından önemli yer tuttukları görülmektedir.

Tablo 6: Ülkelere Göre Yapraklı Ağaç Kerestelik ve Kaplamalık Tomruk İhracatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	481.8	10.9	324.0	15.4
Fransa	140.7	3.2	116.0	5.5
A. B. D.	129.4	2.9	91.1	4.3
Federal Almanya	29.5	0.7	22.8	1.1
Belçika	21.4	0.5	16.0	0.8
Yugoslavya	37.2	0.8	15.8	0.6
İsviçre	31.2	0.7	13.7	0.3
Çekoslovakya	18.5	0.4	7.0	2.0
Diğer ülkeler	73.9	1.7	41.6	0.8
Gelişmekte olan ülkeler	3935.8	89.1	1776.7	84.6
Malezya	1204.6	27.2	1118.2	53.2
Fildişi Sahili	490.2	11.1	130.7	6.2
Gabon	133.7	3.0	91.7	4.4
Filipinler	148.9	3.4	61.1	2.9
Papua Yeni Gine	46.5	1.1	60.2	2.9
Burma	42.1	1.0	56.4	2.7
Endonezya	1474.4	33.3	27.0	1.3
Diğer ülkeler	395.4	9.0	231.0	11.0
Dünya	4417.6	100	2100.7	100
Endeks %	100		47.6	

2. Kağıt Odunu Ticaretinin Parasal Değerleri

Kağıt odununun dünya ithalat değeri 1980 yılında 880 milyon dolar iken yaklaşık olarak 200 milyon dolar azalarak, 1985 yılında 655 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 7).

Tablo 7: Dünyada Kağıt Odunu Ticareti

BÖLGELER	İTHALAT				İHRACAT			
	1980		1985		1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Kuzey Amerika	23.2	2.6	14.7	2.2	31.7	4.6	9.2	1.5
Orta Amerika	7.2	0.8	1.1	0.2	—	—	—	—
Güney Amerika	—	—	—	—	—	—	—	—
Afrika	—	—	—	—	0.4	*	1.6	0.3
Avrupa	742.7	84.4	565.5	86.4	435.3	63.4	370.3	61.5
Rusya	—	—	—	—	212.2	30.9	218.5	36.3
Asya	107.1	12.2	73.6	11.2	5.4	0.8	2.1	0.3
Pasifik Bölgesi	—	—	—	—	1.9	0.3	0.5	0.1
Dünya	880.3	100	654.9	100	686.9	100	602.2	100
Endeks %	100		74.4		100		87.7	

* 0.05 milyon dolar ve daha küçük değerler

Tabloda görüldüğü gibi, dünyada en fazla kağıt odunu ithalatı Avrupa bölgesinde yapılmış, bunu Asya bölgesi takip etmiştir. Ülkeler itibarıyla ise, 1985 yılında Finlandiya ve İsveç ithalatta ön sıralarda bulunmakta, Yugoslavya, İtalya, Belçika, Japonya, Avusturya ile Norveç kağıt odunu ithalatında önemli ülkeler olarak sıralanmaktadır (Tablo 8).

Tablo 8: Ülkelere Göre Kağıt Odunu İthalatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	846.6	96.2	625.2	95.5
Finlandiya	83.3	9.5	126.1	19.2
İsveç	129.7	14.7	124.1	18.9
Yugoslavya	84.1	9.6	65.4	10.0
İtalya	84.0	9.5	56.0	8.6
Belçika	74.5	8.5	47.5	7.3
Japonya	80.6	9.2	44.9	6.9
Avusturya	63.1	7.2	42.9	6.6
Norveç	32.6	3.7	31.3	4.8
D. Almanya	16.0	1.8	22.0	3.4
Fed. Almanya	32.8	3.7	12.3	1.8
Kanada	12.4	1.4	12.1	1.8
Diğer ülkeler	153.5	17.4	40.6	6.2
Gelişmekte olan ülkeler	33.7	3.8	29.7	4.5
Çin	22.3	2.5	27.3	4.2
Diğer ülkeler	11.4	1.3	2.4	0.3
Dünya	880.3	100	654.9	100
Endeks %	100		74.4	

1980 yılında kağıt odunu ticaretinde ihracat 687 milyon dolar, 1985 yılında ise 602 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 7). Yıllar arasında ihracat olarak % 12 kadar bir azalma olduğu görülmektedir. 1985 yılında kağıt odunu ihracatında önemli ülkeler arasında Federal Almanya 64 milyon dolarlık ihracatı ile dünya ihracat değerinin % 10.6'sını gerçekleştirerek ilk sırada yer almakta, daha sonra Fransa, Polonya, Macaristan, Çekoslovakya ve Demokratik Almanya ihracatta önemli yer tutmaktadır (Tablo 9).

Tablo 9: Ülkelere Göre Kağıt Odunu İhracatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	681.1	99.2	598.5	99.4
Fed. Almanya	84.4	12.3	63.9	10.6
Fransa	62.3	9.1	60.4	10.0
Polonya	43.4	6.3	50.3	8.4
Macaristan	32.3	4.7	34.6	5.7
Çekoslovakya	52.5	7.7	33.8	5.6
D. Almanya	3.4	0.5	26.0	4.3
İsveç	21.4	3.1	17.4	2.9
Portekiz	24.8	3.6	16.7	2.8
Danimarka	6.0	0.9	13.5	2.3
İngiltere	6.0	0.9	12.2	2.0
Finlandiya	33.2	4.8	9.8	1.6
Kanada	22.3	3.2	6.2	1.0
Belçika	7.7	1.1	5.2	1.0
Diğer ülkeler	281.4	41.0	247.9	41.2
Gelişmekte olan ülkeler	5.8	0.8	3.7	0.6
Endonezya	5.4	0.8	2.2	0.4
Diğer ülkeler	0.4	*	1.5	0.2
Dünya	686.9	100	602.2	100
Endeks %	100		87.7	

* 0 005 milyon dolar ve daha küçük değerler

3. Kereste Ticaretinin Parasal Değerleri

Dünya kereste ticareti; iğne yapraklı ağaç kerestesi ve yapraklı ağaç kerestesi olmak üzere iki grup değerlendirilmiştir.

3.1. İğne Yapraklı Ağaç Kereste Ticareti

İğne yapraklı kereste ithalatı, 1980 yılında 10.1 milyar dolar olarak, 1985 yılında % 18'lik bir azalma göstererek 8.3 milyar dolar olarak gerçekleştirilmiştir (Tablo 10). 1980 yılında Avrupa bölgesi 5.9 milyar dolarla en fazla ithalat yapmakta, bunu 1.9 milyar dolarla Kuzey Amerika, 1.6 milyar dolarla Asya bölgesi takip etmektedir. 1985 yılında ise Avrupa bölgesinin ithalatı 3.3 milyar dolara düşerken, Kuzey Amerika'da 2.9 milyar dolara yükselmektedir. Dünya ithalat değeri ülkeler bakımından Tablo 11'de incelendiğinde;

Tablo 10: Dünyada İğne Yapraklı Kereste Ticareti

BÖLGELER	İTHALAT				İHRACAT			
	1980		1985		1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Kuzey Amerika	1859.0	18.2	2854.7	34.3	3570.1	39.3	3808.8	49.4
Orta Amerika	190.9	1.8	213.9	2.6	20.7	0.2	32.9	0.4
Güney Amerika	117.8	1.2	40.7	0.5	206.5	2.3	70.4	0.9
Afrika	373.0	3.7	598.0	7.2	22.2	0.2	12.2	0.2
Avrupa	5861.7	57.6	3341.7	40.2	4101.5	45.1	2698.6	35.0
Rusya	16.5	0.2	18.4	0.2	962.7	10.6	957.0	12.4
Asya	1611.1	15.8	1126.0	13.5	128.4	1.4	68.9	0.9
Pasifik Bölgesi	151.3	1.5	128.0	1.5	80.9	0.9	63.9	0.8
Dünya	10181.3	100	8321.4	100	9093.0	100	7712.7	100
Endeks %	100		817		100		84.8	

Tablo 11: Ülkelere Göre İğne Yapraklı Kereste İthalatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	8939.7	87.8	7021.4	84.4
A.B.D.	1766.7	17.4	2772.4	33.3
İngiltere	1293.2	12.7	868.6	10.4
Japonya	1020.3	10.0	642.6	7.7
İtalya	1012.0	9.9	457.0	5.5
Federal Almanya	999.2	9.8	422.3	5.1
Hollanda	513.7	5.0	254.9	3.1
Fransa	557.9	5.5	207.0	2.5
Danimarka	261.6	2.6	195.5	2.3
Demokratik Almanya	165.2	1.6	179.6	2.2
Belçika	192.0	1.9	107.0	1.3
Diğer ülkeler	1157.9	11.4	914.8	11.0
Gelişmekte olan ülkeler	1241.6	12.2	1299.7	15.6
Mısır	180.8	1.8	302.8	3.6
Suudi Arabistan	234.3	2.3	172.0	2.1
Küba	77.6	0.8	103.9	1.3
Irak	65.0	0.6	67.2	0.8
İran	72.5	0.7	60.3	0.7
Diğer ülkeler	611.4	6.0	593.5	7.1
Dünya	10181.3	100	8321.4	100
Endeks %	100		81.7	

ABD'nin % 33'lük bir katılım payı ile önde geldiği, onu İngiltere, Japonya, İtalya, Federal Almanya'nın izlediği görülmektedir. Gelişmekte olan ülkeler ise, dünya ithalatının % 15.6'sını gerçekleştirmekte ve bu ülkeler arasında Mısır ilk sırayı almaktadır.

İğne yapraklı ağaç kerestesi ihracatında 1980 yılında 9 milyar dolar, 1985 yılında 7.7 milyar dolarlık dışatım yapılmıştır (Tablo 10). Tabloda görüldüğü gibi ihracatta Kuzey Amerika % 49 gibi en büyük paya sahip olup, onu % 35 ile Avrupa Bölgesi takip etmektedir. Ülkeler bakımından yapılan incelemede ise, İğne yapraklı kerestede en büyük ihracatı Kanada gerçekleştirmekte. İsveç, Rusya, Finlandiya, ABD onu takip etmektedir (Tablo 12). Gelişmekte olan ülkeler 182 milyon dolarla ihracat değerinin % 2.4'üne sahip olup, bu ülkelerden Şili, Brezilya ön sıralarda gelmektedirler.

Tablo 12: Ülkelere Göre İğne Yapraklı Kereste İhracatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	8724.0	95.9	7529.9	97.6
Kanada	2792.5	30.7	3315.7	43.0
İsveç	1282.7	14.1	1059.0	13.7
Rusya	962.7	10.6	957.0	12.4
Finlandiya	1153.4	12.7	645.8	8.4
A.B.D.	777.6	8.6	493.0	6.4
Avusturya	821.6	9.0	365.5	4.7
Federal Almanya	104.0	1.1	116.0	1.5
Çekoslovakya	110.0	1.2	111.5	1.4
Romanya	104.0	1.1	100.7	1.3
Portekiz	119.5	1.3	84.7	1.1
Diğer ülkeler	496.0	5.5	280.8	3.6
Gelişmekte olan ülkeler	369.0	4.1	182.8	2.4
Şili	138.0	1.5	51.2	0.7
Brezilya	68.3	0.8	19.2	0.2
Çin	15.0	0.2	16.0	0.2
Diğer ülkeler	147.7	1.6	96.4	1.3
Dünya	9093.0	100	7712.7	100
Endeks %	100		84.8	

3.2. Yapraklı Ağaç Kereste Ticareti

Tablo 13 incelendiğinde dünya yapraklı ağaç kereste ithalat değerinin 1980 yılında 3,5 milyar dolar, 1985 yılında 2,8 milyar dolar olduğu görülmektedir. Bu değerler iğne yapraklı kereste ithalat değerleri ile karşılaştırıldığında, yapraklı ağaç kereste ithalat değerinin % 30 kadar daha az olduğu görülmektedir.

Yapraklı ağaç kereste ithalat değeri; bölgeler bakımından ele alındığında Avrupa, Asya, Kuzey Amerika ön sırada bulunmakta, ülkeler bakımından ele alındığında ise 1985 yılında 290 milyon dolarla Japonya önde gelmekte, onu İtalya, İngiltere, Federal Almanya, ABD ve Hollanda takip etmektedir. Gelişmekte olan ülkeler içinde en önemli yeri Çin, Singapur, Tayland almaktadır (Tablo 14).

Tablo 13: Dünyada Yapraklı Ağaç Kereste Ticareti

BÖLGELER	İTHALAT				İHRACAT			
	1980		1985		1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Kuzey Amerika	280.4	7.8	304.4	10.8	330.3	10.7	312.3	13.7
Orta Amerika	39.2	1.1	31.4	1.1	5.3	0.2	4.9	0.2
Güney Amerika	89.8	2.5	46.8	1.7	241.9	7.9	202.9	8.9
Afrika	139.4	3.9	130.5	4.6	165.3	5.4	122.6	5.4
Avrupa	2286.3	63.8	1406.6	50.1	896.5	29.1	573.0	25.1
Rusya	46.0	1.3	56.0	2.0	—	—	—	—
Asya	614.4	17.2	709.4	25.3	1410.4	45.8	1051.0	46.1
Pasifik Bölgesi	86.0	2.4	123.5	4.4	28.6	0.9	13.2	0.6
Dünya	3581.5	100	2808.6	100	3078.3	100	2279.9	100
Endeks %	100		78.4		100		74.1	

Tablo 14: Ülkelere Göre İğne Yapraklı Ağaç Kereste İthalatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	2971.3	83.0	2237.2	79.7
Japonya	200.4	5.6	290.3	10.3
İtalya	449.7	12.6	257.9	9.2
İngiltere	231.1	6.5	248.6	8.9
Federal Almanya	427.0	11.9	212.9	7.6
A.B.D.	143.9	4.0	165.1	5.9
Hollanda	261.9	7.3	164.0	5.8
Kanada	136.5	3.8	139.3	5.0
Belçika	208.0	5.8	130.0	4.6
Fransa	288.4	8.1	129.3	4.6
Avustralya	79.1	2.2	115.1	4.1
Diğer ülkeler	545.3	15.2	384.7	13.7
Gelişmekte olan ülkeler	610.2	17.0	571.4	20.3
Çin	31.8	0.9	106.3	3.8
Singapur	152.2	4.2	84.5	3.0
Tayland	44.9	1.3	37.7	1.3
Mısır	29.1	0.8	36.4	1.3
Diğer ülkeler	352.2	9.8	306.5	10.9
Dünya	3581.5	100	2808.6	100
Endeks %	100		78.4	

Dünya yapraklı ağaç kereste ihracat değeri 1980 yılında 3 milyar dolar, 1985 yılında 2.2 milyar dolar olarak gerçekleştirilmiştir (Tablo 13). Bu değer aynı yıllarda dünya iğne yapraklı kereste ihracatı değeri ile karşılaştırıldığında, yapraklı ağaç kereste ihracatının % 30 kadar daha az olduğu izlenmektedir.

Dünya yapraklı ağaç kereste ihracat değeri bölgeler olarak ele alındığında; Asya bölgesinin dünya ihracat değerinin yarısına yakın bir bölümünü gerçekleştirdiği ve Avrupa ile Kuzey Amerika bölgelerinin onu takip ettiği görülmektedir. Ülkelere göre ele alındığında ise Malezya en önemli yeri tutarak, 1985 yılında 405 milyon dolarlık ihracatla başta gelmektedir (Tablo 15).

Tablo 15: Ülkelere Göre Yapraklı Ağaç Kereste İhracatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	1278.6	41.5	907.1	39.8
A.B.D.	242.3	7.9	250.8	11.0
Yugoslavya	209.5	6.8	139.2	6.1
Fransa	140.4	4.6	113.1	5.0
Federal Almanya	98.3	3.2	81.3	3.6
Kanada	88.0	2.8	61.4	2.7
Romanya	107.0	3.5	54.6	2.4
Hollanda	62.0	2.0	52.3	2.3
Belçika	40.9	1.3	34.9	1.5
Diğer ülkeler	290.2	9.4	119.5	5.2
Gelişmekte olan ülkeler	1799.7	58.5	1372.8	60.2
Malezya	583.2	18.9	405.8	17.8
Endonezya	258.1	8.4	331.4	14.5
Singapur	249.4	8.1	133.0	5.8
Brezilya	143.1	4.6	102.6	4.5
Filipinler	181.3	6.0	90.4	4.0
Diğer ülkeler	384.6	12.5	309.6	13.6
Dünya	3078.3	100	2279.9	100
Endeks %	100		74.1	

4. Kontrplak Ticaretinin Parasal Değeri

Dünya kontrplak ithalat ve ihracatında 1980-1985 yıllarına ait parasal değerler incelendiğinde önemli bir fark olmadığı, ancak 1980 yılında daha yüksek olmak üzere ortalama 2.5 milyar dolar olduğu Tablo 16'da görülmektedir.

Tablo 16: Dünyada Kontrplak Ticareti

BÖLGELER	İTHALAT				İHRACAT			
	1980		1985		1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Kuzey Amerika	426.8	16.3	486.8	19.8	233.3	8.6	194.7	7.9
Orta Amerika	49.8	1.9	52.7	2.1	15.1	0.6	13.7	0.5
Güney Amerika	23.2	0.9	25.2	1.0	69.0	2.5	70.0	2.9
Afrika	107.8	4.1	163.2	6.6	48.6	1.8	34.5	1.4
Avrupa	1424.2	54.3	1028.1	41.8	878.9	32.5	580.0	23.7
Rusya	18.1	0.7	20.0	0.8	110.0	4.1	114.0	4.7
Asya	535.3	20.4	652.6	26.5	1336.0	49.3	1432.1	58.6
Pasifik Bölgesi	36.3	1.4	33.9	1.4	15.6	0.6	6.9	0.3
Dünya	2621.5	100	2462.5	100	2706.5	100	2445.9	100
Endeks %	100		93.9		100		90.4	

İthalat değerleri bölgesel olarak ele alındığında Avrupa bölgesi önde gelmekte, Asya ve Kuzey Amerika bölgeleri onu izlemektedir. İhracatta ise Asya bölgesi 1.4 milyar dolarla ilk sırada bulunmakta, onu Avrupa ve Kuzey Amerika takip etmektedir.

Ülkelerin ithalat değerleri ele alındığında A.B.D., İngiltere, Suudi Arabistan, Federal Almanya, Hollanda ve Çin'in ön sıralarda yer aldığı görülmektedir (Tablo 17). İhracatta ise, özellikle 1985 yılında Endonezya dünya ihracatının % 32.6'sını gerçekleştirerek 797 milyon dolarlık dış satım yapmıştır (Tablo 18).

Tablo 17: Ülkelere Göre Kontrplak İthalatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	1937.1	73.9	1628.6	66.1
A.B.D.	394.3	15.0	447.3	18.2
İngiltere	324.5	12.4	309.5	12.6
Federal Almanya	267.3	10.2	159.6	6.5
Hollanda	209.7	8.0	145.3	5.9
Japonya	32.9	1.3	63.5	2.6
Belçika	83.6	3.2	60.6	2.5
İsveç	68.1	2.6	45.5	1.8
İsviçre	63.4	2.4	44.9	1.8
Danimarka	51.6	2.0	44.1	1.7
Kanada	32.5	1.2	39.5	1.6
Diğer ülkeler	409.2	15.6	268.8	10.9
Gelişmekte olan ülkeler	684.4	26.1	833.9	33.9
Suudi Arabistan	137.7	5.3	163.0	6.6
Çin	1.8	0.1	105.9	4.3
Hongkong	105.9	4.0	97.8	4.0
Mısır	44.9	1.7	67.6	2.8
Singapur	70.2	2.7	43.8	1.8
Diğer ülkeler	323.9	12.3	355.3	14.4
Dünya	2621.5	100	2462.5	100
Endeks %	100		93.9	

5. Yonga Levha Ticaretinin Parasal Değeri

Tablo 19'da verilen dünya yonga levha ithalat değerleri incelendiğinde, 1985 yılı parasal değerinin 1980 yılına göre % 14'lük bir azalış göstererek 955 milyon dolar olduğu görülmektedir.

İhracat değerleri ise 1980 yılına göre % 18'lik bir azalış göstererek 895 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Yonga levha ticareti parasal değerleri bölgeler olarak ele alındığında, Avrupa bölgesinin % 75'in üzerinde bir payla ön sırada geldiği görülmektedir.

Tablo 18: Ükelere Göre Kontrplak İhracatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	1325.6	49.0	947.1	38.7
Finlandiya	332.3	12.3	212.8	8.7
Rusya	110.0	4.1	114.0	4.7
Kanada	125.1	4.6	109.0	4.5
A.B.D.	108.2	4.0	85.7	3.5
Fransa	107.2	4.0	61.5	2.5
İtalya	94.0	3.5	58.7	2.4
Federal Almanya	37.8	1.4	43.1	1.8
Japonya	66.3	2.4	42.4	1.7
Diğer ülkeler	344.7	12.7	219.9	8.9
Gelişmekte olan ülkeler	1380.9	51.0	1498.0	61.3
Endonezya	55.7	2.1	797.0	32.6
Çin	374.5	13.8	228.4	9.3
Singapur	206.3	7.6	167.4	6.9
Malezya	135.0	5.0	77.5	3.2
Diğer ülkeler	609.4	22.5	228.5	9.3
Dünya	2706.5	100	2445.9	100
Endeks %	100		90.4	

Tablo 19: Dünyada Yonga Levha Ticareti

BÖLGELER	İTHALAT				İHRACAT			
	1980		1985		1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Kuzey Amerika	66.3	6.0	153.6	16.1	85.2	7.8	171.5	19.2
Orta Amerika	12.6	1.1	7.9	0.8	3.2	0.3	2.0	0.2
Güney Amerika	8.5	0.8	11.4	1.2	8.9	0.8	2.5	0.3
Afrika	18.4	1.7	5.1	0.5	0.7	0.1	0.6	0.1
Avrupa	940.3	85.5	719.7	75.4	931.2	85.4	674.1	75.2
Rusya	—	—	—	—	33.0	3.0	25.4	2.8
Asya	51.8	4.7	55.0	5.8	14.5	1.3	13.4	1.5
Pasifik Bölgesi	1.7	0.2	2.2	0.2	14.2	1.3	5.9	0.7
Dünya	1099.6	100	954.9	100	1090.9	100	895.4	100
Endeks %	100		86.8		100		82.1	

Yonga levha ithalatında en önemli ülke 1985 yılında 231 milyon dolarlık dışalım yapan İngiltere'dir (Tablo 20). İngiltere'yi, A.B.D., Federal Almanya ve Fransa takip etmektedir. Gelişmekte olan ülkeler arasında ise Çin 14 milyon dolarlık ithalatla önde gelmektedir. Ülkeler ihracat değerleri bakımından incelendiğinde 176 milyon dolarla Federal Almanya'nın ön sıralarda bulunmakta olduğu, Kanada, Belçika, Avusturya'nın önemli ölçüde ihracat yapan ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir (Tablo 21).

Tablo 20: Ükelere Göre Yonga Levha İthalatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	1022.2	93.0	879.9	92.1
İngiltere	275.6	25.1	231.3	24.2
A.B.D.	59.2	5.4	141.7	14.8
Federal Almanya	184.4	16.8	114.0	11.9
Fransa	75.1	6.8	77.4	8.1
İtalya	100.8	9.2	44.1	4.6
Danimarka	27.2	2.5	39.7	4.2
İsviçre	25.2	2.3	24.3	2.5
İrlanda	16.1	1.5	17.9	1.8
İsveç	11.3	1.0	17.3	1.8
Belçika	26.4	2.4	15.8	1.7
Diğer ülkeler	220.9	20.0	156.4	16.4
Gelişmekte olan ülkeler	77.4	7.0	75.0	7.9
Çin	9.2	0.8	14.2	1.5
Afganistan	7.4	0.7	8.1	0.8
İran	5.5	0.5	5.9	0.6
Kuveyt	2.3	0.2	5.0	0.6
Diğer ülkeler	53.0	4.8	41.8	4.4
Dünya	1099.6	100	954.9	100
Endeks %	100		86.8	

Tablo 21: Ükelere Göre Yonga Levha İhracatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	1065.2	97.6	878.1	98.1
Federal Almanya	176.5	16.2	176.6	19.7
Kanada	59.4	5.4	147.3	16.5
Belçika	212.2	19.5	146.7	16.4
Avusturya	145.6	13.3	99.7	11.1
Fransa	67.8	6.2	41.4	4.6
İsveç	74.5	6.8	40.8	4.6
İsviçre	46.5	4.3	35.9	4.0
Portekiz	12.1	1.1	28.5	3.2
Rusya	33.0	3.0	25.4	2.8
Diğer ülkeler	237.6	21.8	135.8	15.2
Gelişmekte olan ülkeler	25.7	2.4	17.3	1.9
Hindistan	0.5	*	3.9	0.4
Çin	6.0	0.6	2.3	0.3
Lübnan	1.9	0.2	1.9	0.2
Şili	10.2	*	1.7	0.2
Diğer ülkeler	17.1	1.6	7.5	0.8
Dünya	1090.9	100	895.4	100
Endeks %	100		82.1	

* 0.05 milyon dolar ve daha küçük değerler

6. Kağıt Hamuru Ticaretinin Parasal Değeri

Kağıt, karton, ambalaj kağıdı, gazete kağıdı gibi ürünlerin hammaddesi olan kağıt hamuru ticareti incelendiğinde, dünya ticaretinde önemli yer tuttuğu görülmektedir. Ancak, ele alınan kağıt hamuru ithalat ve ihracat parasal değerinin 1980 yılında yaklaşık 9.5 milyar dolarken, 1985 yılında % 13'lük bir azalma göstererek 8.5 milyar dolar olduğu izlenmektedir (Tablo 22).

Tablo 22: Dünyada Kağıt Hamuru Ticareti

BÖLGELER	İTHALAT				İHRACAT			
	1980		1985		1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Kuzey Amerika	1737.8	17.8	1607.7	18.7	4939.3	51.8	3827.7	45.8
Orta Amerika	153.4	1.6	143.7	1.7	—	—	—	—
Güney Amerika	215.6	2.2	156.4	1.8	561.5	5.9	458.9	5.5
Afrika	134.6	1.4	132.7	1.5	214.2	2.2	230.8	2.8
Avrupa	5601.3	57.3	4577.8	53.1	3324.7	34.8	3246.6	38.9
Rusya	109.1	1.1	224.0	2.6	306.3	3.2	458.5	5.5
Asya	1718.8	17.6	1700.5	19.7	67.0	0.7	28.9	0.3
Pasifik Bölgesi	106.5	1.0	75.9	0.9	130.4	1.4	100.9	1.2
Dünya	9777.1	100	8618.7	100	9543.4	100	8352.3	100
Endeks %	100		88.2		100		87.5	

İthalatta Avrupa bölgesi, ihracatta ise Kuzey Amerika bölgesi önde gelmektedir. Diğer bölgelerden Güney Amerika ve Rusya bölgeleri de önemli yer tutmaktadır.

İthalatçı ülkeler olarak gerek 1980 ve gerekse 1985 yıllarında A.B.D., Federal Almanya, Japonya, İtalya, Fransa ön sıralarda yer almaktadırlar (Tablo 23). İhracatçı ülkeler olarak ise Kanada, A.B.D. ve İsveç önde gelerek, dünya ihracatının yaklaşık % 60'ını gerçekleştirmektedirler (Tablo 24).

Tablo 23: Ülkelere Göre Kağıt Hamuru İthalatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	8725.3	89.2	7480.1	86.8
A.B.D.	1673.4	17.1	1517.1	17.6
Federal Almanya	1239.7	12.7	1195.9	13.9
Japonya	1074.0	11.0	905.0	10.5
İtalya	858.7	8.8	684.5	7.9
Fransa	844.3	8.6	642.6	7.5
İngiltere	904.3	9.2	631.9	7.3
Hollanda	316.1	3.2	240.4	2.8
Rusya	109.1	1.1	224.0	2.5
Belçika	214.5	2.2	170.0	2.0
İspanya	156.8	1.6	142.8	1.7
İsviçre	152.1	1.6	125.5	1.5
Avusturya	96.1	1.0	120.6	1.4
Diğer ülkeler	1086.3	11.1	879.8	10.2
Gelişmekte olan ülkeler	1051.8	10.8	1138.6	13.2
Çin Halk Cumhuriyeti	166.0	1.7	258.2	3.0
Güney Kore	223.4	2.3	240.3	2.8
Meksika	107.0	1.1	116.0	1.3
Venezuela	54.9	0.6	81.8	0.9
Tayland	26.8	0.3	39.9	0.5
Türkiye	473.7	4.8	39.2	0.5
Diğer ülkeler	—	—	363.2	4.2
Dünya	9777.1	100	8618.7	100
Endeks %	100		88.2	

Tablo 24: Ülkelere Göre Kağıt Hamuru İhracatı

ÜLKELER	1980		1985	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%
Gelişmiş ülkeler	8886.5	93.1	7782.4	93.2
Kanada	3310.6	34.7	2484.3	29.7
A.B.D.	1628.7	17.1	1343.5	16.1
İsveç	1422.0	14.9	1103.7	13.2
Finlandiya	922.9	9.7	546.2	6.5
Belçika	68.5	0.7	533.5	6.4
Rusya	306.3	3.2	458.5	5.5
Portekiz	186.0	2.0	286.4	3.4
Norveç	212.0	2.2	204.7	2.5
İspanya	79.7	0.8	125.2	1.5
Fransa	99.4	1.0	114.3	1.4
Avusturya	132.4	1.4	100.6	1.2
Diğer ülkeler	518.0	5.4	481.5	5.8
Gelişmekte olan ülkeler	656.9	6.9	569.9	6.8
Brezilya	364.2	3.8	278.0	3.3
Şili	197.3	2.1	180.8	2.2
Diğer ülkeler	95.4	1.0	111.1	1.3
Dünya	9543.4	100	8352.3	100
Endeks %	100		87.5	

7. SONUÇ

Dünya orman ürünleri ticaretinin büyük parasal değerlere ulaştığı görülmektedir. İğne yapraklı kerestelik ve kaplamalık tomruklarda ithalat 3 milyar dolar civarında bulunmakta, ihracat ise 2 milyar dolarda kalmaktadır. İthalat bakımından ülke olarak Japonya'nın, bölge olarak ise Asya'nın ön sıradı olduğu, ihracatta Kuzey Amerika bölgesinin dünya ihracatının % 64'ü gibi önemli bir paya sahip olduğu görülmektedir.

Yapraklı ağaç kerestelik ve kaplamalık tomruk ithalatı da 1980 yılında 6.4 milyar dolar iken 1985 yılında 3 milyar dolara düşmüştür.

KAYNAKLAR

FAO, 1985. Yearbook Of Forest Products 1974-1985. Food and Agriculture organization of the United Nations. Rome.

FAO, 1980-1981. FAO Commodity Review and Outlook. Economic and Social Development Series. Food and Agriculture Organization of the United Nations. Rome.

STEINLIN, H. Kein Holzmangel In Absehbarer Zukunft. Forstwissenschaftlichen Fakultät der Universität Freiburg.